

Aktam

De 3174

30056

333413

De 3174

DE

ACTAMO
PHILOSOPHO ARABICO,
PRAEFATVS,

AD ACTVM ORATORIVM
IN SCHOLA NICOLAITANA

AD D. XVI. IVLII H. A.
HORIS ANTEMERIDIANIS
CELEBRANDVM

INVITAT

L. I. REISK. E.

1759

H. Thierbach

LIPSIAE
EX OFFICINA LANGENHEMIA

0110

ACTA
PHILOSOPHO ARABICO
PRACTICE
AD ALIUM ORATORIAM
IN SCHOLA NICOLAIANA
AD QUA IVI M. CA.
HONORABILISSIMO

um in eo nuper essem vt monumenta Christianismi apud Arabas, eius quidem, qui Muhammede antiquior eique aequalis fuit, e Scriptorum Arabicorum copiolis qualibuscunque meis colligerem atque singulari libello complederer: incidi in locum aliquem al Maidanii insignem, illum, vbi Aetami, iudicis, aut, si mauis, sapientis Arabici, perquam celebris, orationem eam refert, qua voluit suos ille gentiles, Tamimitas puta, ad dandum Muhammedi nomen, tum surgenti nouamque legem spargenti atque suis tribulibus commendanti, adhortari. Vtitur ibi Aetam inter alia argumenta etiam eo, quod a Christianorum quorundam, et in iis alicuius episcopi Nagiranensis, diuinatione ductum esset, quibus certo constitisset, futurum esse aliquando tempus, quo Muhammed, arabicus propheta, esset exstiturus. Mouit me locus ille, quum decreuissem actui scholastico, quem his chartis indico, breui libello proluere, eiusque angustiae non caperent amplitudinem illius argumenti, quod ab initio ei destinaueram, antiquitates puta Christianismi arabici, vt de Aetamo, filio Saiffi, Tamimita, celeberrimo Arabum seu iudice, seu sapiente, seu philosopho, commentarer, et hoc veluti specimen illi de nobiliore argumento tractationi, locum ampliorem poscenti, breui, si Deus finat, infecuturam, praemitterem.

Qui Aetam qua vixerit aetate, iam dixi. Attigit nempe Muhammedem viuendo; sed multo tamen idem eo fuit antiquior, vt constat ex Ibn Doraidi كتاب الاشتقاق seu Lexico genealogico eodemque etymologico gentium virorumque et vocabulorum arabicorum; cuius haec sunt verba in recensione tribuum et virorum insignium ad Tami-

mitas pertinentium. ومن بني شريف أكتهم بن صيفي
 كان من حكماء العرب في الجاهلية
 وأدرك النبي وأوصي قومه بالاتباع وحضهم
 عليه لم يسلم وله كلام كثير في الحكمة
 ويبلغ تسعين ومائة سنة وهو الذي يقول:

قد
 ان امراء عاش تسعين حجة الي مائة لم
 يسام العيشن جاهل

„Ad Schoraifitas pertinet Actam (vel Actam) filius Saiffi, vnus Sapi-
 entium, quos habuerunt Arabes aetate feritatis, ad aetatem Muham-
 medis peruenit, suisque gentilibus auctor fuit, vt eius legem ample-
 cterentur, eamque ad rem etiam atque etiam eos adhortatus est, quam-
 quam ipse in veteri sua religione perseuerauit; multa edidit dicta sapi-
 entia, et ad aetatem centum et nonaginta annorum peruenit; et au-
 ctor est illius versiculi (qui de ipsius grandi senio testari potest:)

*Quem hominem centum et nonaginta natum annos vitae non tae-
 det, ille stultus est.* „

Conseruaui illam Actami orationem, qua Tamimitas suos ad par-
 tes Muhammedis amplectendas atque tuendas hortatus est, Meidanius
 in postrema parte Collectionis prouerbiorum arabicorum ab eo pro-
 fectae; vnde repetere iuuat, quo philosophi huius arabici specimen
 exstet cum dictionis, tum animi. Affert nimirum al Meidanius ad pro-
 uerbium *vae sollicito a vacuo curis*,
 id est, o quam multum abest anxius ab hilari, et quam miser est ille,
 si cum hoc comparetur, et quam solet tristis a laeto contemni atque
 irrideri: quod quodammodo cum nostro, *Wer den Schaden hat, darf
 für den Spott nicht sorgen*: conuenit: ad illud igitur prouerbium affert
 hanc interpretationem. Primum ait aliam a se traditam esse alio,
 quem indicat, loco huius prouerbii expositionem: tum promittit at-
 que profert aliam hanc ex auctoribus al Madaienita, et Mohamme-
 de, filio Sellami, Gjamahita: qui affirmant primum huius prouerbii
 auctorem fuisse Actamum, filium Saiffi, Tamimitam, idque hac occasione:

اول من قال ذلك اکتهم بن صيفي التميمي وكان
 من

من حديثه، انه لما ظهر النبي ببكة ودعا الى الاسلام، دعوت
 اكثرهم ابنه حبشيا، فاتناه بخبره، فجمع بني تميم وقال يا
 بني تميم لا تحضروني سفيها ☉ فان من يسمع ☉ يدخل ☉
 ان السفيه يوهن من قوته، ويثبت من دونه ☉ لا خير
 فيمن لا عقل له ☉ كبرت سني، وبخلتني ذلة ☉ فانا
 ما ايتكم مني حسنا، فاقبلوه، وان رايتكم مني غير ذلك، فقوموني
 استنقم ☉ ان النبي شافه هذا الرجل مشافهة، فانانسي
 بخبره، وكتابه يامر بالمعروف وينهي عن المنكر ويأخذ
 فيها بحاسن الاخلاق ويدعو الى توحيد الله وخلع الاوثان
 وترك الحلف بالنيران ☉ وقد عرف نوب الرأي منكم ان
 الفضل فيما يدعو اليه، وان الرأي ترك ما ينهي عنه، وان
 احق الناس بمعونة محمد ومساعدته على امره انتم، فان
 يكن الذي يدعو اليه حقا، فهو لكم دون الناس، وان يكن
 باطلا، كنتم احق الناس بالكف عنه، والستر عليه ☉
 وقد كان اسقف نجران يحدث بصفتة، وكان سفيان بن
 عياض يحدث به قبله وسمي ابنه محمدا ☉ فكونوا في
 امره اولا، ولا تكونوا اخرا ☉ ايتوا طايعين قبل ان تاتوا
 كارهين، ان الذي يدعو اليه محمد لو لم يكن ديننا لما
 كان في اخلاق الناس حسنا ☉ اطيعوني واتبعوا امري ☉
 اسأل لكم اشياء لم تنزع منكم ابدا ☉ واصبحتم اعز حيا
 في العرب، واكثرهم عددا، واوسعهم دارا ☉ فاني ارجو
 امرا لا يجتنبه عزيز الا نل، ولا يلزمه دليل الا عز ☉ ان الاول
 لا يدع للاخر شيئا، وهذا امر له ما بعده، من سبق اليه غير
 الغالي واقتدي به التالي ☉ والعزيمة حرم والاختلاف عجز ☉
 فقال

فقال مالك بن نويرة قد خرف شيخكم : فقال اكنتم وويل
للشحي من الخالي ولهغي على امر لم اشهد ولم يسبغني *

„Quum in conspectum famamque hominum prodiret Muhammed, apud Maccam, et suos ad legem Islamicam acceptandam inuitaret, mittebat Actam filium suum, Hobaischum, illuc, quo, quid eius rei esset, coram cognosceret, et de Muhammede certa ad se referret. Quo facto, conuocatos ad se Tamimitas hac oratione appellauit. O Tamimitae, nolim vos stulto audiendi consilio ad me conuenisse, sed eo, quo auditorem dicenti vacare oportet. Oportet autem auditorem ita oratori aurem praebere, vt, cuius animus omnino vacuus, nullamque in partem occupatus sit. Cuiusmodi homo stultus non est. *Stultus enim quae suis viribus superiora audit, ea falsa iactari autumat*, fidemque illis negat; ea sola pro certis et veris admittit, quae infra captum modulumque suum intelligit esse. Nulli autem rei utilis est ille, cui sapientia desit. Senex sum; quo factum vt stupor et fatuitas quaedam senilis me inceserit. Quod si ergo in me aliquid quod probetis, deprehendatis et ex me audiatis, velim id a vobis approbari atque admitti; quod si autem secus eueniat, velim a vobis corrigi. Habebitis me quidem admonitioni atque correctioni facile parentem. Locutus igitur et versatus est propheta (Muhammed) cum hoc viro (Hobaischo, filio meo, quem spectatis.) Retulit hic ad me de illo. Cognoui librum eius (Alcoranum) praecipere honesta omnia, et improbare turpia atque inhonesta; eoque instituto sequi hoc, vt morum bonorum femina in gente sua spargat; adhortari ad vnus-dei professionem, dissuadere cultum idolorum, et *sacramentum, quod adhuc per ignes fieri consuevit*. Iam norunt certique sunt, quotquot vestrum prudentia polent, praestare illud, ad quod Muhammed vos impellat, et sapientiam cum detestatione earum rerum, quas ille vetet, coniunctam esse, neminemque esse, cui magis, quam vobis, conueniat Muhammedo succurrere, eumque tueri. Nam si vera et probanda vobis offert, estis, Tamimitae, quae est vestra praestantia, digni, qui primi omnium hominum ea sequamini: quod si autem vana sunt et falsa, neminem magis, quam vos, decet, eorum auctorem protegere, et ab eo iniurias vestras retinere. Iamdudum episcopus Nagiranae de eo praedicauit; et dudum ante illum episcopus, Sofian quoque filius Magiaschei, qui etiam *filio suo nomen Muhammedis imposuit*. Quare suadeo vt primi ad eius causam partesque accedatis, neque patiamini, vt postremi. Accedite

cedite vltro et volentes, antequam inuiti accedatis. *Si legitimum et religiosum non esset id, ad quod vos Muhammed inuitat, non eiusmodi decus conciliaret moribus.* Obtemperate mihi; impero enim vobis ea, quae nunquam vobis eripi poterunt; et per quae fietis tribus omnium arabicarum potentissima, et numerosissima et sedium amplitudine spatiosissima. Agnosco enim hanc esse huius causae rationem, vt nemo vquam, quamuis potens et illustris, ab ea abhorruerit, quin ad vilitatem et contemptum deciderit; et contra nemo, quamuis debilis et ignobilis, eam sit amplexus, quin ad splendorem et nobilitatem emerferit. Quisquis prior hanc gloriam occupat, totam habet: qui hanc palmam rapit, *omnis certaminis victorem quemcunque primarium vincit*, et habet imitatores sui *secundae palmae* victores. In cautione sita est prudentia, discordia autem debilitatem parit. Quibus auditis *Malec, filius Nowairah*, delirat, ait, senex et magister vester. Cui respondit Actam: Vae sollicito prae incurio; et me miserum, quod carere debeo re illa, cui neque interero, neque mea aetate habeo vetustiore. ,,

Hactenus al Maidanii verba, in quibus insunt nonnulla, illustrationis indigentia. Illa sententia: *stultus, quae suis viribus superiora audit* - - - est plane eadem, atque illa celebrata Thucydidis, l. 2, c. 35. quam expressit Sallustius B. Cat. c. 3. illis verbis, *quae sibi quisque facilia factu putat, aequo animo accipit; supra ea, veluti ficta, pro falsis putat*, vbi interpretes et fontem sententiae, locum illum Thucydidis, et riuum Demosthenis ex eo ductum exposuerunt. *Sacramentum ab Arabibus per ignes fieri solitum* dubito quid designet; moremne Arabum iurandi per ignes, nescio quos, superstitiosos, quorum plures habuerunt, quos persecutus est Nuwairius peculiari capite Bibliothecae suae; an per ignem illum, quem Persae colebant diuinis honoribus. Facile profecto fieri potuit, vt Arabes illi, qui Persarum in castris militarent, a Persarum contubernio contraherent morem per ignem iurandi. Et ipsi Tamimitae feruntur magicae religioni addicti fuisse. Quum denique dicitur Actam vt mirum et insolens afferre de Sofiano, quod ille *suum filium Muhammedis nomine appellarit*; hoc eo pertinet, et ex eo lucem accipit, quod nomen Muhammedis ante Muhammedem, prophetam arabicum, natum, fuerit infrequentissimum, et eo antiquiores in tota gente arabica non memorentur nisi quatuor Muhammedes dicti. Sententia illa: *Si legitimum et religiosum non esset illud disciplinae genus, quod Muhammed vobis commendat, non eiusmodi decus conciliaret moribus*: videtur argumentum praebere velle veritatis, quam Actam inesse legi Muhammedis affirmet, ductum ex emendatione morum

rum ab illa lege inuecta. Quod denique affert e palaestra arabica, de victore palmae primae et secundae, intelligi debet ex more Arabum coniectu sagittarum et pilorum ad metam fixam certandi, quo in genere certaminis qui primas ferret الغالي dicebatur, qui secundas التالي De Maleco, filio Nowairah, denique tenendum hoc, eum principem Tamimitarum tum fuisse, et crudeli morte periisse, perentum a Chaledo filio Walidi, paullo post mortem Muhammedis.

Multas habet illius ipsius Actami sententias idem Meidanus per opus suum Prouerbiorum sparsas; multas item Zamachscharius in *Rabiol Abrari*, quas longum hic esset persequi: mihi pro modulo huius breuis descriptionis sufficiat adhuc illud celebre Actami testamentum afferre, seu potius cinnum monitorum sapientium, quem veluti fructum suae doctrinae Actam ad Thaitas misisse dicitur. Habet idem Meidanensis sub litera Lam, in expositione illius prouerbiis كن يهلك امرؤ يعرف قدره *non perit vir, cuius pretium intelligitur*, quae expositio sic habet.

اول من قال ذلك اكلتم بن صيغي في
وصيته كتب بها الي طي كتب اليهم : اوصيكم بتقوي
الله تعالى وصلة الرحم : واياكم ونكاح الحباء, فان
نكاحها ضرر وولدها ضياع : وعليكم بالخييل فاكرموها,
فانها حصون العرب : ولا تضعوا رقاب الابل في غير
حقها, فان فيها ثمن الكريمة ورقق الدم, وبالبنها يتحف
الكبير ويغذي الصغير : لو ان الابل كلت الطحن
لطحنت : ولن يهلك امرؤ يعرف قدره * وانعدم عدم
العقل, لا عدم المال ولرجل خير من الف رجل * ومن عتب
على الدهر لطانت معنته * ومن رضي بالقسم طابت
معيشته * وافة الراي الهوي * والعادة املك * والحاجة مع
المحبة خير من المغضبة مع الغني * والدنيا دول, فما كان
لك اتاك على ضعفك, وما كان عليك لم تدفعه بقوتك :
الحسد داء ليس له دواء * والشمانة تعقب * ومن ير
يوها

2,421

يوما يريده * وقبل الرماء تملأ الكنايين * الندامة مع
 السفاهة دعامة العقل * الحلم خير الامور * معنة * الصبر بقاء
 المودة * من ينزر غبا يزيد حبا * التفريز مغناح البوس *
 من التواني والعجز نتجت الهلكة * لكل شي ضراوة. فصر
 لسانك بالخير * عي الصبت احسن من عي المنطق * الحزم
 حفظ ما كلفن وترك ما كفيت * كثير التنصح يهجم
 على كثير الظنة * من الحف في المسالة تغل * من
 سال فوق قدره استحق الحرمان * الرفق يمن و الخرق شوم *
 خير السخاء ما وافق الحاجة * خير العفو ما كان
 بعد القدرة * فهذه خمسة وثلاثون مثالا على نظام واحد

Primus hanc sententiam edidit Actam in illa praeceptione, quam ad
 Thaitas misit his verbis: Commendo vobis reuerentiam dei et pieta-
 tem erga vestros gentiles, contra cauere vos iubeo ne cum foeminis
 stultis coniugium ineatis. nam eiusmodi coniugium est magnis discrimi-
 nibus obnoxium, et liberi sic nati pro perditis habendi. Magno in ho-
 nore habete equos. sunt enim arces Arabum. neque inutiliter et incon-
 gruo loco prodigite camelos. nam in iis est pretium, quo foemina no-
 bilis elocatur, et sanguis effusus placatur, eiusque vltio sistitur; et
 lac earum offertur hospitalis coenae loco magnis (hoc est, aut adul-
 tis, aut honoratis viris) et alimentum est parui (seu puerorum.) et
 tam patiens laborum est hoc animal, vt si iuberetur pistrinum exer-
 cere, facturum esset. Non perit vir, cuius virtus agnoscitur. Inops
 est, non ille, cui defunt opes, sed cuius mens sapientia caret. Vir
 vnus saepe mille aliis praestat. Qui de saeculo (aut fortuna) queri-
 tur, querela eius longa (et infinita) est. Qui acquiescit sorti suae, sua-
 uis ei est vita sua. Pestis prudentiae est libido. Maximam vim habet
 consuetudo. Indigentia cum amore rei coniuncta melior est quam abun-
 dantia cum odio. Res humanae gaudent vicissitudinibus. Quod bo-
 num tibi (fataliter aut diuinitus) decretum sit, illud tibi certo veniet,
 neque morabitur id tua debilitas: et quod malum tibi sit impositum et scri-
 ptum, illud non depelles omni tua potentia. Inuidia est morbus, cui
 non est medela. Gloriatio de malis aliorum malum sortitur exitum et
 fletus ciet. Qui videt diem, videtur in eo. (forsitan vult dicere, qui
 magna sunt in fortuna et illustri loco positi, notantur illi prae aliis ho-
 minum oculis atque iudiciis. aut qui luctum et aduersam aliorum for-
 tunam

tunam vident ridentque, in iis ipsis rursus alii videbunt et ridebunt similem.) Ante ingressum certaminis iaculatorii oportet pharetras sagittis implere. Poenitentia cum stultitia coniuncta est columna sapientiae. Mansuetudo est res praestantissima. *) patientiae est vita amicitiae. Quo quis rarius ad amicum inuisit, eo acceptior ipsi est. Discordia est clavis infelicitatis. E pigritia et stupiditate atque timiditate nascitur exitium. Omnis res postulat exercitationem, ergo condocesac vsu linguam tuam benedicere. Infantia taciturnitatis melior est quam infantia garrulitatis. Prudentia, aut constantia, ea est, si fortiter teneas et bene geras, quod mandatum tibi fit, et omittas id, quod ad te non pertinet. Nimia sedulitas in monendo, et odiosa sinceritatis ingestio concitat suspensiones contra se. Qui nimis vrget et conuitio postulat, quae petit, ille molestus fit. Qui postulat supra meritum et vires suas, ille dignus est cui negetur. Lenitas est felicitas: asperitas autem infelicitas. Optima ea est liberalitas, quae indigentiae respondet. Optime tum ignoscitur, quum vlscisci possis. Hae sunt triginta quinque sententiae, quas una serie proponere placuit. ,,

Haecenus ad Maidanum. Quas sententias quum lego, subit animum recordatio similibus gnómarum Salomonis et septem Graeciae sapientium a Diogene Laertio L. I. et Stobaeo relatarum. Refertus est eo genere liber al Maidanii, promptuarium linguae et sapientiae Arabicae, et flos Musae Arabicae, cum grauis tum iocosa. Forte dabitur adspirante deo, vt plura inde aliquando expromamus. Superest vnus insignis eius locus, ad Actamum hunc quoque ille pertinens, quo recenset Hakemos, hoc est sapientes, aut philosophos, aut iudices (namperinde est) qui penes Arabas in quaque tribu ante Muhammedem, aut eius aetate, celebres fuerunt. Quo loco recitando, videbor mihi breuem dare indiculum doctorum hominum antiquitatis arabicae. Habet autem sic.

كانت حكام تميم في الجاهلية أكتم بن صيغي، وحاجب
بن زمرارة والأقرع بن حابس، وبربيعة بن مخاشق،
وضمرة بن ضمرة * غير أن ضمرة حكيم فاخذ الرثوة فغدرت
وحكاهم قيس، عمر بن الأضرب، وغيلان بن سلمة التميمي
وكانت

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft

*) In arabico est vocabulum corruptum معنة quod in ipso codice Leidano ab eius librario tribus punctis superimpositis, sunt eae vitii notae, notatum erat, neque succurrit, qui debeat emendari. patet tamen sententiam postulare vocabulum كثرة multitudo. verum illud a vestigiis literarum nimium abijt.

وكانت له ثلاثة ايام, يوم يحكم فيه بين الناس, ويوم ينشد فيه شعرة, ويوم ينظر فيه الى جماله, وجاء الاسلام, وعنده عشرة نسوة, فخيرة النبي, فاختر اربعاً, فصارت سنة * وحكام قريش, عبد المطلب, وابو طالب والعاص بن وايل * وحكيما العربي صخر بنت لغمان وبنت خسر, وجمعة بنت حابس, وابنة عامر بن الظرب الذي يقال له نوال الحليم

„Iudices Tamimitarum in saeculo feritatis fuerunt: Actam, filius Saifi, tum Hagjeb, filius Zararah; deinde al Acra, filius Habesi, porro Rabiah, filius Mochascheni, et tandem Dhamrah, patri cognominis; sed hic Dhamrah in reddendis iudiciis fidem violauit et ius, donis corruptus. Iudices Caistarum fuerunt Amru, filius Dharebi, et Gailan, filius Salamah Tfacasita. Erat huic mos negotia per dies ita partiri, vt alternis vno die praesideret ad iudicandum, altero carmina sua coetui recitaret, tertio camelos suos inspiceret (seu, vt nos dicere solemus, vno die rem ciuilem gereret, altero studiis literarum operam daret, tertio rem domesticam curaret.) Quem penes vxores cum essent decem, propheta optionem ei dedit, quot earum seruare vellet, quum omnes per nouam legem nequiret. incidit enim Gailan in aetatem legis huius latae. Seruauit tum quatuor. Et ex eo natus mos et lex quatuor legitimas vxores alendi. Coraischitarum iudices fuerunt Abdol Mothalleb, et Abu Thaleb, et al As, filius Wajeli. Foeminae Arabissae, quae iudicum personam reddendis sententiis sustinuerunt, sunt hae: Sachr, filia Locmani; tum *) filia Chasri; deinde Gjamaah, filia Habesi, et tandem filia Ameri, filii Dharebi, illius, qui cognomen Mansueti adeptus est. „

Possem hic alia multa ex Ibn Gjuzii Mirat oz Zamani seu speculo temporum (ea historia voluminosa est) de hoc Actamo afferre; quae omittam: sed hoc tamen vnum omittere nequeo, illo auctore, Actamum in itinere Meccam suscepto, siti periisse, anno aetatis ducentesimo et sexto post quinquagesimum; scelere filii, Hobaischi, qui cum non potuisset dissuadendo patrem ab illo itinere et a studio partium Muhammedis auertere: (nam illud iter eo ingressum esse Actamum vt cum Muhammede congregeretur, eiusque legem coram ipso publice profiteretur:) stricto gladio iugulasset camelos et vtres aquarios perdidisset, vt aqua efflueret; eoque facto fuga se proripuisset patremque

B 2

horren-

*) Hic erat spatium vacutum in codice Leidano relictum pro nomine supplendo.

horrendae morti permisisset. Sed patrem, cum saluti, nullam viam videret, suasisse comitibus, ut quaquā possent, saluti suae confulerent, ad eos didisse testimonium de suo erga legem Muhammedanam beneuolō animo, hortatumque ipsos esse, ut testarentur sibi extincto, in professione fidei Islamicae se periisse. Negare quidem Ibn Cotaibah in Kitabal Maarefi, Actamum Islamismo nomen unquam dedisse. Sed eum planissime errorem esse, et extare traditionem, quae velit, eum significari illa Alcorani sententia, quae paradysum ei promittat, *يخرج من بيته مهاجرا الي الله ورسوله* qui domo exeat, quo receptum habeat ad deum eiusque legatum. Verba ipsa arabica Ibn Gjuzii, quae nunc spatii angustiis exclusus omittere debeo, forsitan potero alio tempore recitare.

Sufficiant interim haec hoc tempore pro instituto nostro. Nunc id agemus, cuius causā scriptionem hanc suscepimus, ut indicemus literarum et Scholae nostrae amicis, alumnos quosdam disciplinae nostrae decreuisse, die XVI. Iulii horis matutinis ab octaua in auditorio maiore ad dicendum prodire, suaeque qualiscunque in dicendo facultatis documentum edere. Sunt hi, duo primi ordinis. GEORGE HARTMANN IAHN, Lipsiensis, oratione latina increpaturus eorum leuitatem, qui multi sunt, qui ludimagistrorum munus et vitae genus contemnere et ridere soleant, quod sit in honestissimis et vitae vtilissimis maximeque necessariis. Alter FRIDERICVS GOTTLOB BORN, item Lipsiensis, oratione germanica argumentum et historiam carminis Popiani celeberrimi exponet, quo de hominis fine, officiis, felicitate agitur. E classe secunda item duo. Vnus IO. FRIDERICH GOLDSCHAD, Leisnicensis, carmine latino elegiaco laudes Musicae artis canet. Alter IOANNES CHRISTIANVS ANDREAS NICOLAI, Muhlingensis Anhaltinus, post illum oratione rursus germanica refellet eorum errorem, qui typographiae inuentionem generi humano plus vtilitatis attulisse putant, quam Indiarum. Denique CHRISTIAN GOTTLIEB ZWEYMANN, Lipsiensis, carmine germanico Reſtori anniuersariam accessus ad scholam gratulabitur, eodemque carmine petet ab eo, nomine totius Scholae, veniam, ferias caniculares pro more agendi. Ipse actum hunc breui oratione exordiar, qua planum faciam, ignaros quosdam linguae nobis patriae, eodemque eius osiores, vehementer in eo errare atque iniurios in eam esse, quod barbaram appellitent. Cui exercitatiōni Scholasticae ut frequentes et benigni adesse velint literarum et nostrum amantes, etiam atque etiam rogamus. Scr. Lipsiae ineunte Iulio MDCCCLIX.

D: De 3174

ULB Halle 3/1
000 883 069

